

BSAH

1. ÚVOD	3
2. HYGIENA PRÁCE	5
2.1 VÝZNAM A ÚKOLY HYGIENICKÉ PÉČE O ZDRAVÍ PRACOVNÍKŮ	5
2.1.1 Povinnosti podniku	5
2.1.2 Povinnosti pracovníků	5
2.1.3 Státní odborný dozor	6
2.1.4 Kontrola odborových orgánů nad stavem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	6
2.1.5 Pracovní úrazy a jejich odškodňování	6
2.1.6 Pracovní podmínky žen a mladistvých	7
2.2 ZÁKLADNÍ POŽADAVKY BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ U TECHNICKÝCH ZAŘÍZENÍ	7
2.2.1 První pomoc při úrazech elektrickým proudem	8
2.2.2 Základní požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví pro činnost na vybraných strojích a zařízeních	8
2.2.3 Obrábění kovů a dřeva	8
2.2.4 Svařování	8
2.2.5 Práce ve výškách a nad volnou hloubkou	8
2.2.6 Nářadí, pracovní pomůcky a žebříky	9
2.2.7 Ruční manipulace s materiálem	9
2.2.8 Pracovní prostředí, hygiena práce	9
3. RUČNÍ ZPRACOVÁNÍ KOVŮ A NEKOVOVÝCH MATERIÁLŮ	10
3.1 PLOŠNÉ MĚŘENÍ A ORÝSOVÁNÍ	11
3.1.1 Základní délková měřidla	12
3.1.2 Měřidla speciální	13
3.1.3 Měřidla na úhly	14
3.1.4 Vady při měření a údržba měřidel	15
3.1.5 Nástroje pro plošné orýsování	15
3.1 PILOVÁNÍ	16
3.2.1 Druhy pilníků	16
3.2.2 Držení pilníků a postoj při pilování	17
3.2.3 Upínání pilovaného materiálu	17
3.2.4 Pilování rovinných ploch	18
3.2.5 Pilování ostatních ploch	19
3.2.6 Ošetřování pilníků	20

3.3	ŘEZÁNÍ KOVŮ	20
3.3.1	Druhy pilových listů	21
3.3.2	Upínání řezaného materiálu	21
3.3.3	Způsoby řezání	21
3.4	STŘÍHÁNÍ KOVŮ	23
3.4.1	Tvar nožového břitu	23
3.4.2	Druhy nůžek	24
3.4.3	Údržba břitů nůžek	25
3.5	VRTÁNÍ	25
3.5.1	Druhy vrtáků	25
3.5.2	Upínání vrtáků	27
3.5.3	Upínání vrtaného materiálu	28
3.5.4	Ostření vrtáků	28
3.5.5	Řezné rychlosti při vrtání	29
3.5.6	Mazání a chlazení vrtáků	30
3.5.7	Příčiny zlomení vrtáku	30
3.5.8	Způsoby vrtání	30
3.5.9	Vrtací stroje	30
3.6	ZAHLUBOVÁNÍ, VYHRUBOVÁNÍ, STRUŽENÍ A SKOLÍKOVÁNÍ	31
3.6.1	Zahlubování	31
3.6.2	Vyhrubování	32
3.6.3	Vystružování	32
3.6.4	Kolíkové spoje	34
3.7	ŘEZÁNÍ ZÁVITŮ	35
3.7.1	Druhy závitů	35
3.7.2	Značení závitu	37
3.7.3	Zhotovení závitů	37
3.7.4	Postup zhotovování závitů řezáním	38
3.7.5	Příčiny zmetků, poškození řezacího nástroje	39
3.8	ROVNÁNÍ A OHÝBÁNÍ	40
3.8.1	Ohýbání	40
3.8.2	Zásady snadného ohybu	41
3.8.3	Způsoby ohýbání	41
3.9	SEKÁNÍ A PROBÍJENÍ	43
3.9.1	Sekání	43
3.9.2	Probíjení otvorů	45
3.10	NÝTOVÁNÍ	47
3.10.1	Druhy nýtů	47
3.10.2	Způsoby nýtování	48

3.11	ZAŠKRABÁVÁNÍ, ZABRUŠOVÁNÍ A LAPOVÁNÍ	49
3.12	ZNAČENÍ DÍLCŮ A SESTAV	50
3.13	PRUŽINY	51
3.14	PRÁCE S MECHANIZOVANÝMI NÁSTROJI	53
3.15	LEPENÍ KOVŮ	53
3.16	ZÁKLADNÍ PRÁCE PŘI OBRÁBĚNÍ, TVAROVÁNÍ A SPOJOVÁNÍ PLASTŮ	54
4.	TEPELNÉ ZPRACOVÁNÍ OCELI	55
4.1	KALENÍ OCELI	55
4.2	OHŘEV OCELI PRO KALENÍ	57
4.2.1	Kontrola teploty ohřáté oceli	58
4.2.2	Ochlazování při kalení součástí	60
4.2.3	Povrchové kalení	61
4.3	POPOUŠTĚNÍ	62
4.4	CEMENTOVÁNÍ A NITRIDOVÁNÍ	63
4.5	ŽÍHÁNÍ	65
4.5.1	Normalizační žíhání	65
4.5.2	Žíhání naměkko	65
4.5.3	Žíhání pro odstranění vnitřního pnutí	65
4.6	BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI TEPELNÉM ZPRACOVÁNÍ KOVŮ	66
5.	TVÁŘENÍ KOVŮ ZATEPLA	67
5.1	NÁŘADÍ PRO RUČNÍ KOVÁNÍ	67
5.1.1	Pomocné nářadí pro ruční kování	68
5.1.2	Kovářská výheň a její obsluha	71
5.2	PALIVA POUŽÍVANÁ V KOVÁŘSTVÍ	73
5.3	KOVACÍ TEPLoty OCELI	73
5.3.1	Jiné změny vznikající v oceli při ohřevu	76
5.3.2	Časté nedostatky ohřevu	77
5.3.3	Podmínky ovlivňující velikost úderu a deformaci ocelí	78
5.4	ZÁKLADNÍ KOVÁŘSKÉ OPERACE	78
5.4.1	Prodlužování oceli	78
5.4.2	Pěchování	80
5.4.3	Osazování	82

5.4.4	Prorážení otvorů	85
5.4.5	Kování jednoduchých profilů	87
5.4.6	Kovářské svařování	88
5.5	PRACOVNÍ POSTUPY JEDNODUŠŠÍCH KOVÁŘSKÝCH VÝROBKŮ	90
5.5.1	Všeobecné zásady ručního kování	90
5.5.2	Určení výchozího rozměru materiálu na výrobek	91
5.5.3	Pracovní postupy výroby některých výkovků	91
5.6	BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI RUČNÍM KOVÁNÍ	92
6.	LÍCOVÁNÍ A PŘESNÁ MĚŘIDLA	94
6.1	POJMY A DEFINICE	94
6.2	DRUHY ULOŽENÍ	96
6.3	LÍCOVACÍ SOUSTAVY	97
6.3.1	Soustava jednotné díry	97
6.3.2	Soustava jednotného hřídele	98
6.3.3	Mezní úchytky netolerovaných rozměrů	98
6.4	PŘÍSTROJE PRO MĚŘENÍ V LÍCOVACÍ SOUSTAVĚ	99
6.4.1	Mikrometrická měřidla	99
6.4.2	Dílenské mikrometry (obr. 89)	99
6.4.3	Univerzální a optické uhloměry	101
6.4.4	Pevná měřidla	101
6.4.5	Číselníkové úchytkoměry	102
6.4.6	Mechanickooptické úchytkoměry	103
6.5	MĚŘENÍ DRSNOSTI POVRCHU SOUČÁSTÍ	103
7.	ZÁSADY STANOVENÍ TECHNOLOGICKÝCH POSTUPŮ	104
7.1	TECHNOLOGICKÉ POSTUPY ČASTÝCH OPRAV	104
7.2	DIAGNOSTIKA A PROGNOSTIKA V OPRAVÁRENSTVÍ	106

Vydal Institut výchovy a vzdělávání ministerstva zemědělství České republiky
v Praze v roce 1994. Vydání první. Náklad 1 000 výtisků.

Odpovědná redaktorka ing. Jana Urbanidesová.

Vytiskl Agrodat, Nové Město nad Cidlinou.

